«Agrosanoat majmuasi va uni rivojlantirish»

PLAN
1
Agrosanoat majmuasining zarurligi, maqsadi, vazifalari va tarkibi
2
Agrosanoat majmuasi tarkibidagi tarmoqlar o`rtasidagi munosabatlar
3
Agrosanoat majmuasining holati, iqtisodiy-ijtimoiy samaradorlik darajasi, ularni rivojlantirilishi
4
Oziq-ovqat va xalq iste'moli mollari majmuasi. Davlatning oziq-ovqat xavfsizligi

1
Agrosanoat majmuasining zarurligi, maqsadi, vazifalari va tarkibi

ASM nima???

Agrosanoat majmui (ACM) – xalq xo‘jaligida qishloq xo‘jaligi xom ashyosidan aholining oziq-ovqat va xalq iste’moli tovarlariga bo‘lgan ehtiyojlarini ta’minlashda o‘zaro hamkorlikda faoliyat ko‘rsatadigan tarmoqlar, korxonalar, faoliyat turlari majmui. *(https://uz.wikipedia.org/wiki/Agrosanoat_majmui)*

Agrosanoat majmuasi-mamlakatdagi eng yirik tarmoqlararo kompleks. Bu qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va iste'molchiga yetkazib berish, shuningdek qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qishloq xo'jaligi xom ashyosini qayta ishlash korxonalari bilan o'zaro bog'liq tarmoqlar tizimi. *(https://farbitis.ru/uz/regionalism/agricultural-complex-agroindustrial-complex/)*

ASMning maqsadi

aholini sifatli oziq-ovqat va xalq iste'moli tovarlari bilan talab darajasida ta'minlashdir

ASMning vazifalari

1
- Respublika agrosanoat majmuasining maqsadini to`liq va samarali bajarilishini taminlay olish qobilyatiga ega bo`lgan tarkibning (ya’ni tarmoqlarni) maqsadga muvofiq holda tashkiliy, texnologik, texnikaviy, iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan o`zaro uzviy bog`lanishini ta'minlash;

2
- majmua tarkibidagi korxonalarni barcha omillarni e'tiborga olgan xolda maqsadga muvofiq oqilona joylashtirish hamda ularning ixtisoslashtirilishi va integratsiyalashuvini ta'minlash;

3
- samarali faoliyat ko`rsatishini ta'minlash maqsadida barcha korxonalarni zamonaviy texnikalar bilan jihozlash, ularda ilg`or, innovatsion texnologiyalarni joriy etish;

ASMning vazifalari

4

- agrosanoat majmuasi tarkibidagi korxonalar ixtiyoridagi barcha resurslardan (tabiiy, kapital, mehnat) tadbirkorlik bilan oqilona foydalanib, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, mexanizatsiyalash, elektrlashtirish va kimyolashtirish orqali doimiy va o`zgaruvchan xarajatlarni kamaytirib, ekologik talablarga javob beradigan mahsulotlarni zarur miqdorda ishlab chiqarish, ularni iste'molchilarga yetkazib berib, ko`proq foyda olishni ta'minlash;

5

- agrosanoat majmuasi tarkibidagi korxonalar o`rtasida ular ishlab chiqarayotgan mahsulotlarini o`zaro samarali ayriboshlanishini ta'minlaydigan narxlarni maqsadga muvofiq miqdorini ma'lum muddatlarga belgilash;

6

- majmuada faoliyat ko`rsatayotgan rahbar, ishchi va xizmatchilarning malakalarini oshirish, ular mehnatlarining miqdoriga, pirovard natijasiga ko`ra rag`batlantirilishini rivojlantirish va boshqalar.

Agrosanoat majmuasi maqsad hamda vazifalaridan kelib chiqqan holda uning tarkibi 4 ta bo`g`indan iborat

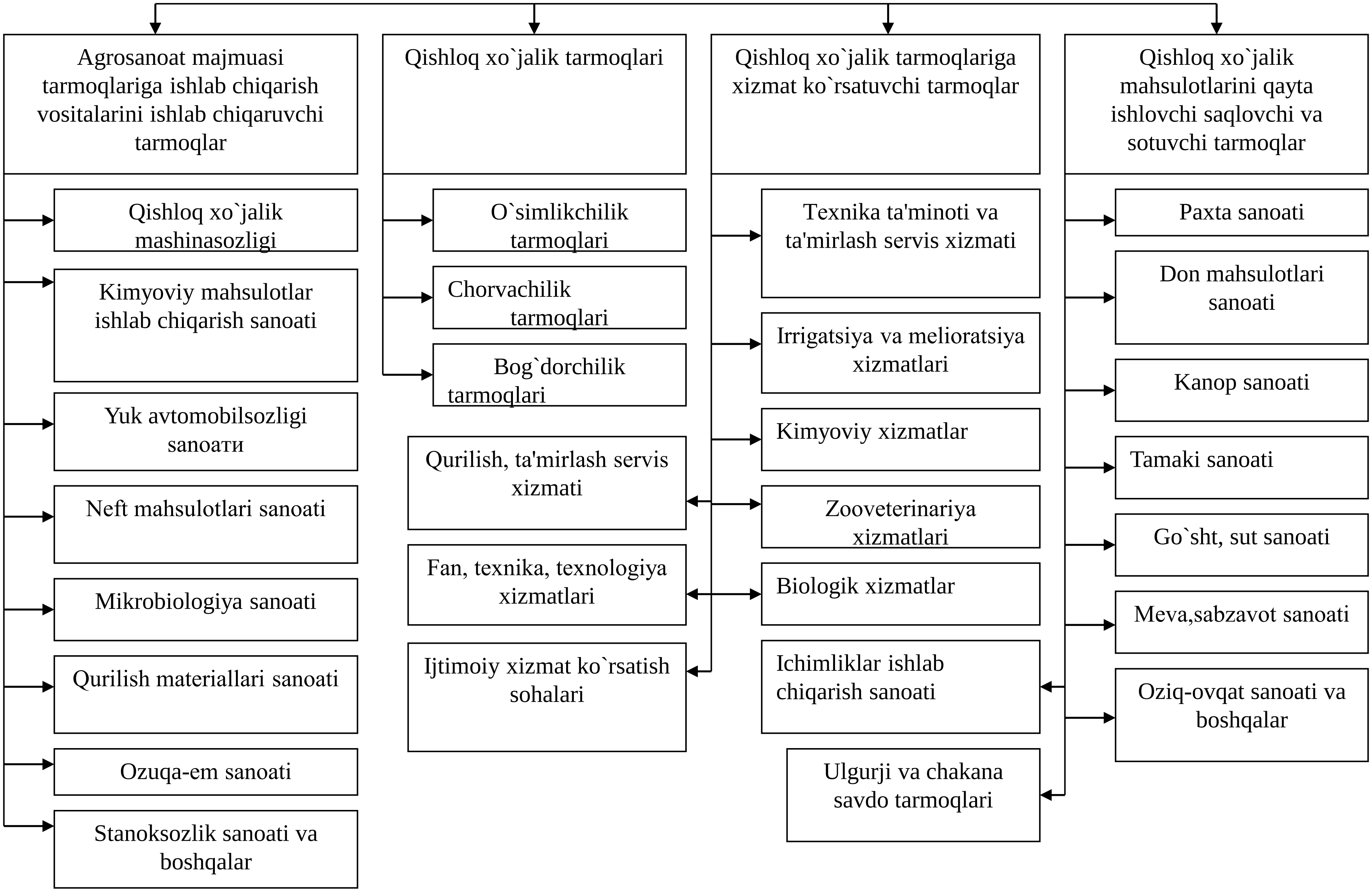

Agrosanoat majmuasi tarmoqlariga ishlab chiqarish vositalarini ishlab chiqaruvchi tarmoqlar

Qishloq xo`jalik tarmoqlari

Qishloq xo`jalik tarmoqlariga xizmat ko`rsatuvchi tarmoqlar

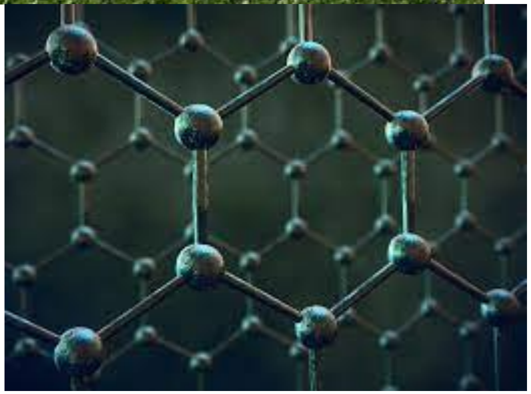

Qishloq xo`jalik mahsulotlarini qayta ishlovchi saqlovchi va sotuvchi tarmoqlar

Agrosanoat majmuasi 4ta sohani o'z ichiga oladi.

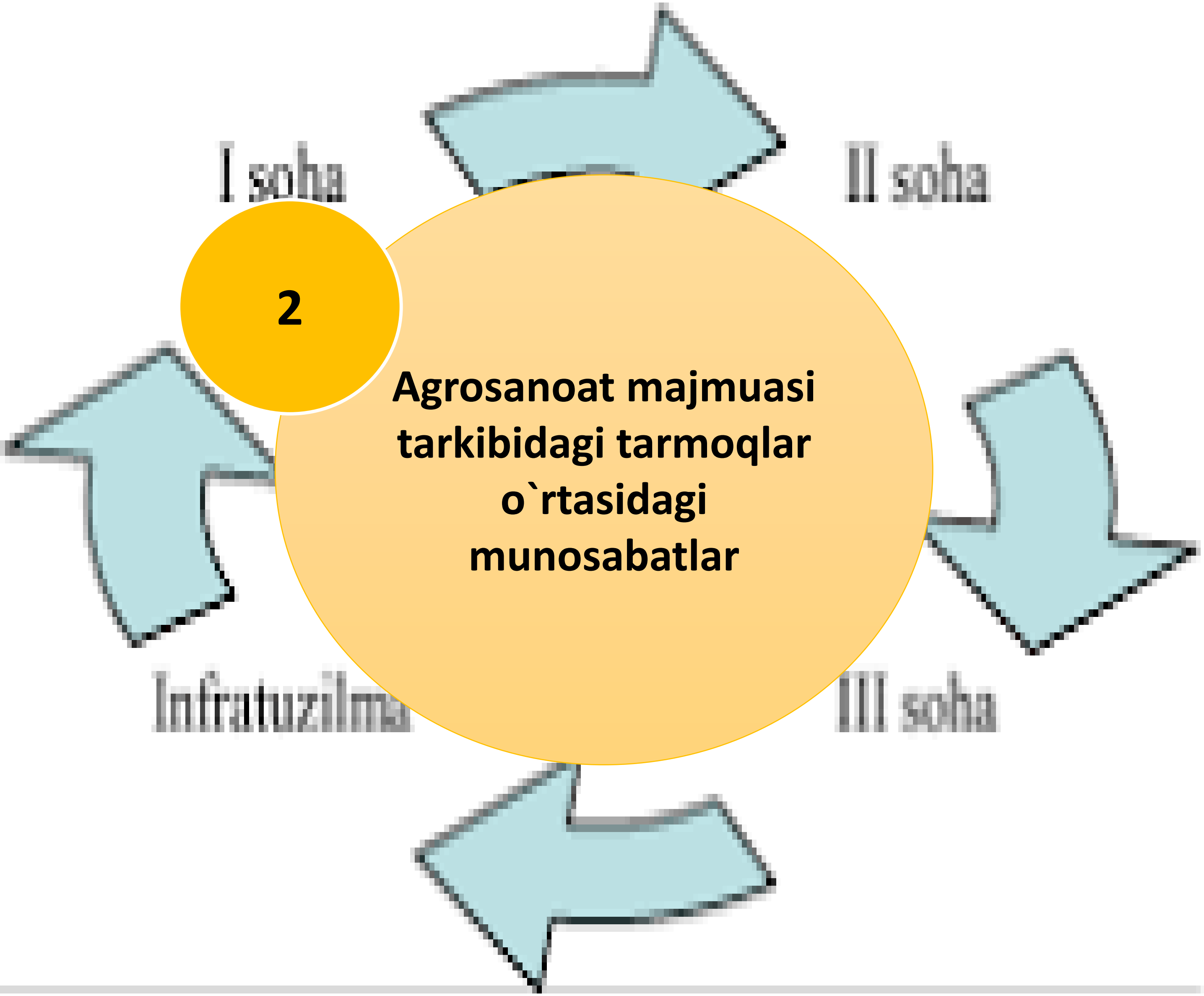

ASM tarmoqlari?

1) qishloq xo‘jaligi
- aholining tomorqa xo‘jaligi
- o‘rmon xo‘jaligi

2) qishloq xo‘jaligiga ishlab chiqarish vositalari yetkazib beradigan sanoat tarmoqlari
- mineral o‘g‘it va o‘simliklarni himoya qilish vositalari
- traktor va qishloq xo‘jaligi mashina-sozligi
- meliorativ va suv xo‘jaligi ob’ektlari qurilishi tarmoqlari
- asosiy fondlar ta’miri bo‘yicha korxo-nalar
- biologik faol preparatlar ishlab chiqarish
- ozuqa va mikrobiol. sanoati

3) qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash va iste’molchiga yetkazib berish bilan band bo‘lgan tarmoqlar
- tayyorlov
- sotish
- tashish
- saqlash
- qayta ishlash

ASMning maqsadidan kelib chiqqan holda ishlab chiqarish jarayonida o`zaro uzviy bog`langan bosqichlari

1
- agrosanoat majmuasi tarkibidagi tarmoqlar uchun ishlab chiqarish vositalari ishlab chiqarish;

2
- qishloq xo`jalik mahsulotlari ishlab chiqarish;

3
- majmua takror ishlab chiqarish jarayonida ishlab chiqarish, texnikaviy va texnologik xizmatlarni amalga oshirish;

4
- qishloq xo`jalik mahsulotlaridan oziq-ovqat hamda iste'mol tovarlarini ishlab chiqarish, saqlash;

5
- oziq-ovqat hamda xalq iste'moli tovarlarini iste'molchilarga yetkazib berish.

Qishloq xo`jalik korxonalari o`z ishlab chiqarishlarini rivojlanishini va samaradorligi yuksalishini ta'minlash maqsadida qauyidagi tarmoq tashkilotlar bilan shartnomalar imzolaydi

kimyoviy vositalar, yoqilg`i, yonilg`i materiallarini yetkazib beruvchi sanot tarmog'I korxonalari

texnikalarini ta'mirlatish, yerlarini haydash, ekinlarni ekish, yetishtirilgan hosilni yig`ib-terib olish maqsadida ixtisoslashgan mashina-traktor parklari

hasharotlarga hamda zararkunandalarga qarshi kurashuvchi kimyoviy xizmatlarni amalga oshiradigan tashkilotlar

ekinlarning suvga bo`lgan talabini qondirish uchun suv xo`jaligi tashkilotlari

- 1994-2009 yillarda qishloq xo`jalik mahsulotlarining bahosi ularning turlari bo`yicha 80-90 marta oshgan bo`lsa, sanoat mahsulotlarining baholari esa 800-950 martaga o`sgan. Ular o`rtasidagi o`sish farqi 1 ga 10 ni tashkil etgan. Ya'ni qishloq xo`jalik mahsulotlarining bahosi 1 marta oshgan bo`lsa, shu tarmoqda foydalanilayotgan, sanoat mahsuloti hisoblangan ishlab chiqarish vositalarining baholari 10 martaga oshgan. Qishloq xo`jaligi hamda sanoat tarmoqlari mahsulotlarining baholari o`rtasidagi nomutanosiblikni yana quyidagi ma'lumotlardan ham ko`rish mumkin.

- 1991 yilda bir dona «TTZ-80» markali traktorni sotib olish uchun 3,7 tonna paxta xomashyosini sotishdan olingan pul etgan bo`lsa, 2008 yilda shu traktorni sotib olish uchun esa 92,8 tonna paxta xomashyosini sotish kerak bo`lgan. Bu boradagi mutanosiblik 1991 yilda 1:3,7 bo`lgan bo`lsa, 2008 yilda 1:89,7 bo`lgan, ya'ni farq 24,2 martani tashkil etgan.

- **Agrosanoat majmuasining iqtisodiy samaradorlik darajasini quyidagi ko`rsatkichlar yordamida aniqlash mumkin:**

- **Jumladan, Respublika agrosanoat majmuasining yalpi mahsuloti. U majmua tarkibidagi tarmoqlar korxonalarining bir yil mobaynida ishlab chiqargan tayyor mahsulot va ko`rsatgan xizmatlar summasidan tashkil topadi.**

- **Agrosanoat majmuasining tarmoqlari bo`yicha mamlakat eksportidagi, ya'ni valyuta tushumidagi salmog`i, ya'ni ulushi.Uni aniqlash uchun agrosanoat majmuasi tarmoqlaridagi korxonalarning eksport qilgan mahsulotlariga, xizmatlariga olingan valyuta shaklidagi tushumlarining bir yillik yig`indisini aniqlash zarur.**

- **Aholining oziq - ovqat va xalq iste'moli tovarlari bilan ta'minlanganlik darajasi. Bu ko`rsatkichning mutlaq darajasini aniqlash uchun agrosanoat majmuasida ishlab chiqarilib, iste'molchilarga sotilgan mahsulotlar (turlari bo`yicha) miqdorini respublika aholsining umumiy soniga taqsimlash lozim.**
- **Agrosanoat majmuasi, tarmoqlari va korxonalarida foydalanilayotgan, sarflanayotgan ishlab chiqarish fondlarining, qilinayotgan xarajatlarning samaradorligi.**
- **Agrosanoat majmuasi tarmoqlari, korxonalari faoliyatining rentabellik darajasi.**

THANK YOU